

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi mittayksiköistä ja
mittaamisvälineiden vakaamisesta annetun lain muutta-
misesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan mittayksiköistä ja mittaamisvälineiden vakaamisesta annettua lakia muutettavaksi siten, että laissa liian yksityiskohtaiseksi osoittautuneita säännöksiä perusyksiköiden määritelmistä ja vakausten aikaväleistä siirretään asetustasolle.

Vakaamistehtäviä voisivat esityksen mukaan hoitaa osittain muutkin kuin viranomaiset.

Esityksessä ehdotetaan myös lain täydentämistä valvontaa koskevilla säännöksillä.

Esitys sisältää lisäksi eräitä ehdotuksia, jotka ovat tarpeen harmonisoidessa mittaamisvälineitä koskevia säännöksiä Euroopan yhteisöjen direktiivien mukaisiksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1992.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja uudistuksen syyt

Mittayksiköistä ja mittaamisvälineiden vakaamisesta annettu laki (219/65), jäljempänä vakauslaki, tuli voimaan 1 päivänä kesäkuuta 1965. Sen jälkeen on tekninen ja mittatieteellinen kehitys ollut nopeaa, minkä vuoksi laki on osittain vanhentunut ja nykyisiä tarpeita vastaamaton. Tämän takia on muun muassa lakisääteisen mittaustoiminnan kehittäminen vaikeutunut.

Vakauslain nojalla Suomessa käytetään lakisääteisessä mittaustoiminnassa kansainvälistä mittayksikköjärjestelmää (SI), joka perustuu seitsemään perusyksikköön ja näistä johdettuihin muihin mittayksiköihin. Mittaustekniikan kehittyessä mittauksissa pystytään saavuttamaan yhä suurempi tarkkuus, ja siksi perusyksiköiden määritelmät muuttuvat. Vakauslakia ei sen voimaantulon jälkeen ole uudistettu, ja perusyksiköiden määritelmät ovat siinä muodossa, jossa yleinen paino- ja mittakonferenssi oli ne vuoteen 1964 mennessä hyväksynyt.

Tämän vuoksi säännökset lähes kaikkien perusyksiköiden määritelmistä ovat vanhentuneita. Epäkohtana on lisäksi pidettävä sitä, että kansainvälisen mittayksikköjärjestelmän perusyksiköihin kuuluvan moolin määritelmä puuttuu vakauslaista kokonaan.

Vakaamista voivat vakauslain mukaan suorittaa viranomaiset. Tämä on osoittautunut jäykäksi järjestelyksi. Kun muutoinkin yleisenä pyrkimyksenä on vähentää viranomaiskeskeisyyttä tarkastustoiminnassa, ehdotetaan vakauslakia muutettavaksi niin, että ensivakaukset voitaisiin siirtää osittain pois viranomaiselta ja myöhemmin mahdollisesti myös määrääkäs- ja uusintavakaukset. Mittaamisvälineen korjauksen tai huollon yhteydessä olisi joustavampaa ja rationaalisempaa sekä kustannuksia säästävää, jos eräin edellytyksin esimerkiksi välineen korjaaja voisi korjattuaan välineen tarkastaa sen rakenteen ja näyttämät sekä sinetöidä sen.

Vakauslaista puuttuvat valvontaa ja viranomaisen toimivaltaa koskevat säännökset. Valvonnan tarve korostuu siirrettäessä vakaamis-

tehtäviä pois viranomaiselta. Myös valvottavien oikeusturva edellyttää, että valvottaviranomaisen toimivalta on tarkoin määritelty ja rajattu.

Vakausten aikaväli on vakauslaissa määritelty yksityiskohtaisesti ja joustamattomasti. Mittaamisvälineet pitää pääsääntöisesti vaata kolmen vuoden välein. Lasilämpömittareilla ja kiinteillä mittasäiliöillä vakausten aikaväli on kuitenkin kuusi vuotta. Käytäntö on osoittanut, että eri mittaamisvälinetypit poikkeavat luotettavuudeltaan huomattavasti toisistaan: eräitä välinetyppejä olisi tarpeen vaata hyvin usein, toisia ei. Jotta mittaamisvälineiden virheetön toiminta voitaisiin paremmin varmistaa, ehdotetaan vakauksen aikavälejä koskevia säännöksiä uudistettaviksi niin, että huomioon otetaan kunkin välinetypin ominaispiirteet sekä vakauskäytännössä saadut kokemukset.

Vakaustalain tavoitteiden toteuttaminen tarkoituksenmukaisella tavalla edellyttää, että vakaamistoiminnasta vastaavalla asiantuntijaviranomaisella on oikeus antaa teknisuonteisia määräyksiä ja ohjeita. Näin voidaan mittaamisvälineiden rakennetta ja vakausmenetelmiä koskevia määräyksiä nopeasti ja joustavasti sopeuttaa tekniseen kehitykseen. Huomattava osa vaattavia mittaamisvälineitä koskevista määräyksistä on nykyisin teknillisen tarkastuskeskuksen antamia. Sen toimivalta on perustunut vain asetuksen tasolla annettuun valtuutukseen. Koska sitovien määräysten antamisen olisi perustuttava lakiin, on nykytilanne epätydyttävä.

Virherajoista on vakaustalain mukaan säädetty asetuksessa. Tosiasiassa teknillinen tarkastuskeskus on joutunut asetuksessa säädetyn valtuutuksen nojalla asettamaan merkittävän osan virherajoista, koska asetukseen ei ole otettu säännöksiä elektronisista vaaista, jollaisia nykyisin hyväksyttävät vaakatyypit pääasiassa ovat. Tämän vuoksi vakaustalaki olisi korjattava ottaen huomioon, että mittaamisvälineiden virherajojen määrittelyjä on kaikissa tapauksissa pidettävä sellaisina teknisuonteisina yksityiskohtina, joista asiantuntijaviranomaisella on suurin tietämys ja joiden antamisen olisi perustuttava laissa olevaan yksilöityyn valtuutukseen.

Edellä mainittujen epäkohtien lisäksi on vakaustalaki käsitteistöltään osittain vanhentunut ja siinä on tarpeettomia säännöksiä. Tämä aiheuttaa ongelmia lain soveltamisessa.

Mittaamisvälineitä koskeva eräiden Euroo-

pan vapaakauppaliittoon kuuluvien maiden välinen sektorisopimus on valmisteilla ja sen voimaantulo edellyttää, että vakaustalakiin otetaan muun muassa säännökset ulkomaille tapahtuvien tietojen luovutuksen osalta sekä Suomessa hyväksyttävistä ulkomailta tehdyistä tyyppihyväksyntöistä ja vakauksista. Vastaa- vat säännökset ovat tarpeen myös sovittaessa Euroopan talousalueella mittaamisvälineiden tyyppihyväksyntöjen ja vakausten hyväksymisestä.

Euroopan yhteisöjen ei-itsetoimivia vaakoja koskevan direktiivin (90/384/ETY) soveltamisala on vakaustalain soveltamisalaa laajempi. Myös eräissä tästä esitysehdotuksesta saaduissa lausunnoissa ehdotettiin lain soveltamisalan uudistamista. Uudistuksessa on vakaustalain soveltamisala kuitenkin jätetty entiselleen, sillä tarkoituksena on seurata, millaiseksi käytäntö yleisesti mittaamisvälineiden osalta Euroopassa, etenkin Euroopan yhteisöissä, muodostuu. Sen sijaan direktiivin mukaiset vakaamisenmenetelyjä koskevat periaatteet on uudistusta valmisteltaessa otettu huomioon.

2. Esityksen taloudelliset ja henkilöstövaikutukset

Vakaustoiminnasta kertyneet tulot olivat vuonna 1988 noin 6,6 miljoonaa markkaa ja vuonna 1989 noin 10,2 miljoonaa markkaa. Pääosa erosta selittyy määrääjain tehtävien vakausten keskittymisestä tietyille niin sanotuille vakausvuosille, kuten vuodelle 1989. Vuosina 1988 ja 1989 vakaustoiminnasta kertyneeksi keskimääräiseksi vuosituloksi saadaan noin 8,6 miljoonaa markkaa.

Tähän 8,6 miljoonaan markkaan sisältyvät aikaisemmin vakaamattoman mittaamisvälineen vakauksesta eli ensivakauksesta, tietyin määrääjain tapahtuvasta mittaamisvälineen vakauksesta eli määrääjaisvakauksesta sekä korjatun tai huolletun mittaamisvälineen vakauksesta eli uusintavakauksesta kertyneet tulot. Määräaikaishakauksista kertyneiden tulojen osuuden arvioidaan olevan noin 65 % eli 5,6 miljoonaa markkaa sekä ensi- ja uusintavakausten osuuden noin 35 % eli 3 miljoonaa markkaa.

Vakaustehtävien osittainen siirtäminen pois viranomaiselta ei merkitse valtiolle vakaustoiminnasta kertyvien tulojen merkittävää vähenemistä, koska määräaikaishakaukset on tois-

taiseksi tarkoitus jättää viranomaisen hoidettaviksi. Lisäksi ensivakauksia tekemään hyväksytyiltä edellytetään kansainvälisten suositusten mukaista pätevyyttä, mikä rajaa hyväksyttävien ensivakaajien määrää. Viranomaisen tekemien uusintavakausten arvioidaan vähenevän, kun mittaamisvälineen korjauksen tai huollon yhteydessä ei uusintavakaus enää eräissä tapauksissa olisi tarpeen. Ensi- ja uusintavakausten osuudesta eli noin 3 miljoonasta markasta arvioidaan uuden järjestelmän ensimmäisinä vuosina tarkastuskeskuksen osuuden pysyvän noin 75 %:ssa, mikä merkitsisi valtion vakaustulojen vähentymistä vuosittain noin 750 000 markalla. Vakaamaan hyväksytyjen valmistajien, korjaajien ja muiden huoltotoimintaa harjoittavien määrän kasvaessa sekä järjestelmän alkaessa toimia tehokkaasti arvioidaan tarkastuskeskuksen osuuden ensi- ja uusintavakauksista supistuvan noin 25 %:iin. Hyväksymisjärjestelmän yhtenä tarkoituksena on vakaustoiminnan rationalisoituminen, ja siksi on odotettavissa, että elinkeinonharjoittajille vakaamisesta aiheutuvat kustannukset vähenevät. Ulkomailla tehtyjen vakausten hyväksymisestä aiheutuvat taloudelliset vaikutukset sisältyvät edellä esitettyihin arvoihin.

Hyväksytyjen valmistajien, korjaajien ja muiden huoltotoimintaa harjoittavien sekä näiden tekemien vakausten ja muiden toimenpiteiden valvonnasta aiheutuvien kustannusten arvioidaan aluksi olevan vuosittain noin 350 000 markkaa. Tämä summa on tarkoitus periä valvottavilta ja merkitsee näin vastaavaa lisäystä valtion vakaustuloihin.

Vakausten aikavälin muuttamisella on vaikutusta elinkeinonharjoittajalle aiheutuviin vakauksenkustannuksiin ja valtiolle vakaustoiminnasta kertyviin tuloihin. Nestemittareiden vakausten aikaväliä on tarkoitus lyhentää. Koska näiden mittareiden vakaustoiminnasta vuosittain kertyvät tulot ovat noin 2 miljoonaa markkaa, arvioidaan muutoksen lisäävän valtion vakaustuloja ja elinkeinonharjoittajien vakausmenoja noin 500 000 markkaa. Silloin kun elinkeinonharjoittajalle syntyy kustannuksia aikaisempaa enemmän, on se kuitenkin perusteltavissa mittaamisvälineen mittaasuotettavuuden paranemisella. Huomattavaa on, että jo nykyisin osa nestemittareista vaataan säädettyä useammin. Kuljetusastioiden vakausten aikaväliä on tarkoitus pidentää. Koska kuljetusastioiden vakaustoiminnasta vuosittain kertyvät tulot ovat noin 550 000 markkaa, arvioidaan

muutoksen vähentävän valtion vakaustuloja ja elinkeinonharjoittajien vakausmenoja noin 300 000 markkaa.

Koska viranomaisen vakaustehtävät ensi- ja uusintavakausten osalta vähenevät, tarvitaan niiden hoitamiseen aikaisempaa vähemmän henkilöstöä. Toisaalta taas henkilöstöä tarvitaan aikaisempaa enemmän valvonta- ja asiantuntijatehtäviin. Myös vakausten aikavälien muuttamisen takia arvioidaan määräaikaissävakuuksiin tarvittavan aikaisempaan enemmän henkilöstöä. Pitemmällä ajanjaksolla arvioidaan henkilöstötarpeen vähenevän jonkin verran. Henkilöstömäärän supistus toteutetaan ensisijaisesti vähentämällä palkkioperusteisia vakaajia.

Ulkomailla tehtyjen tyyppihyväksyntöjen hyväksymisen Suomessa arvioidaan vähentävän täällä tehtävien tyyppihyväksyntöjen määrää 25 %:lla. Toisaalta täällä tehtäviltä tyyppihyväksynnöiltä vaaditaan entistä suurempaa tarkkuutta. Siksi voidaan katsoa, että sekä valtion tulot, jotka tyyppihyväksynnän osalta ovat vuosittain olleet noin 200 000—300 000 markkaa, että henkilöstön tarve pysyvät ennallaan. Ulkomailla tehtyjen tyyppihyväksyntöjen hyväksyminen helpottaa mittaamisvälineiden maahantuontia. Koska hyväksyntä on tarkoitus perustaa pääasiassa vastavuoroisiin sopimuksiin, helpottuu myös mittaamisvälineiden maastavienti. Kansainvälisen kaupan esteiden poistumisesta koituvan hyödyn arvioidaan osittain tulevan myös mittaamisvälineitä hankkivien ja käyttävien hyväksi.

Edellä esitetyt mittaamisvälineiden vakauksista koskevat muutosesitykset muuttavat ensi vaiheessa valtiolle vakaamisesta kertyviä vuotuisia tuloja siten, että tuloja vähentävät ensi- ja uusintavakauksen supistuminen 750 000 markalla ja kuljetusastioiden vakauksen supistuminen 300 000 markalla. Vähennysten arvioidaan olevan yhteensä 1 050 000 markkaa. Tuloja lisäisivät vakausta suorittavien yritysten valvonnasta perittävät tulot 350 000 markkaa sekä nestemittareiden määräaikaissävälän lyhentämisestä aiheutuvien tulojen lisäys 500 000 markkaa. Tulojen lisäyksen arvioidaan olevan 850 000 markkaa. Kokonaisuudessaan arvioidaan tulojen vähenevän 200 000 markalla. Tulojen vähenemistä vastaavasti vähennetään myös kustannuksia edellä todetun mukaisesti vähentämällä vakaustehtävissä sivutoimisten palkkioperusteisten vakaajien käyttöä. Tämä on otettu huomioon mitoitettaessa teknillisen

tarkastuskeskuksen palkkioperusteisten vakaa-jien palkkaamiseen tarvittavien määrärahojen suuruutta jo vuoden 1992 tulo- ja menoarvios-sa. Vakauslain muutosten voimaantulon siirryt-

tyä suunniteltua myöhemmäksi toteutuvat muutosten taloudelliset vaikutukset kuitenkin pääosiltaan vasta vuonna 1993 ja sen jälkeen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

3 §. Pykälän 2 momentissa nykyisin oleva säännös ehdotetaan poistettavaksi tarpeettoma-na, koska kuljetusastioiden merkitsemistä voi-daan pitää vakaamisen erikoistapauksena. Sa-masta syystä ovat tarpeettomia nykyiset 12 §:n 2 momentti sekä 13 §:n 3 ja 4 momentti. Ehdotetun uuden 2 momentin nojalla annettaisiin mahdollisuus asetuksella säätää, että mit-taamisvälineet, joita käytetään myytessä säh-köenergiaa yleiseen käyttöön, olisi vaattava niin kuin lain 3 luvussa säädetään. Muutos on tarpeen, sillä sähköenergian myynnin taloudel-linen merkitys kuluttajille on kasvanut huomati-tavasti vakauslain säätämisen jälkeen. Lisäksi Suomessa noudatettavan sähkölaitteiden tar-kastuskäytännön sopeuttaminen Euroopan ta-lousalueella sovellettavaksi tulevaan järjestel-mään merkitsee luopumista sähkölaitteiden en-nakkotarkastuksesta.

4 §. Pykälän 1 momenttiin koottaisiin kan-sainvälisen mittayksikköjärjestelmän mukaiset perusyksiköt. Perusyksiköt määrittelee kan-sainväliseen metrisopimukseen ja sen muutok-seen perustuva kansainvälinen paino- ja mitta-konferenssi. Koska konferenssi kokoontuu jo-ka neljäs vuosi, säädettäisiin pykälän 2 momen-tissa, että perusyksiköt määriteltäisiin tarkem-min asetuksella. Näin pystyttäisiin joustavasti ja nopeasti ottamaan käyttöön uudet perusyksiköiden määritelmät. Tällä on erityistä merki-tystä tutkimukselle ja mittayksiköiden ylläpito-järjestelmälle. Asetuksessa säädettäisiin myös perusyksiköistä käytettävät tunnuks.

5—9 §. Lain 4 §:ssä on ehdotettu säädettä-väksi kansainvälisen mittayksikköjärjestelmän mukaisista perusyksiköistä, jotka määriteltäisiin tarkemmin asetuksella. Tämän vuoksi voi-taisiin lain 5—7 ja 9 §, joissa nykyisin on säädetty pitoisuuden, massan, ajan, sähkövirran

voimakkuden ja valovoiman perusyksiköistä ja niiden määritelmistä, kumota tarpeettomina ja osittain vanhentuneina.

Lain 10 §:n 2 momenttiin ehdotetaan sään-nöstä, jonka mukaan aika- ja lämpötila-asteikoista säädettäisiin asetuksella. Tämän vuoksi voitaisiin 8 §, jossa nykyisin on lämpö-tilan perusasteikoksi säädetty yleisen paino- ja mittakonferenssin vuonna 1954 määrittelemä Kelvin-asteikko, kumota tarpeettomana ja van-hentuneena.

10 §. Säännöstä on muutettava, koska siinä viitatus pykälät ehdotetaan yhtä lukuunotta-matta kumottavaksi. Ehdotuksen mukaan ase-tuksella säädettäisiin edelleen perusyksiköiden avulla määriteltävistä muista mittayksiköistä sekä perusyksiköiden ja muiden mittayksiköi-den kerrannaisista.

Asetuksella säädettäisiin lisäksi aika- ja läm-pötila-asteikoista, jotka ovat yleisen paino- ja mittakonferenssin vahvistamia.

12 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan mit-taamisvälineiden vakaamista koskeva määritte-ly muutettavaksi niin, että vakaustehtäviä voi-taisiin uskoa muillekin kuin viranomaisille. Muutoin vakaaminen käsittäisi entiseen tapaan mittaamisvälineen rakenteen ja osoitusten eli näyttämien tarkastamisen, mittaamisvälineen hyväksymisen sekä hyväksymistä osoittavan merkin kiinnittämisen välineeseen. Tarkastami-seen sisältyisivät myös mittaamisvälineelle teh-dyt testaukset, mikä vastaisi nykyistä käytän-töä.

Pykälän 2 momentin mukaan mittaamisväli-neet vakaisi joko teknillinen tarkastuskeskus tai sen hyväksymä mittaamisvälineiden valmis-taja, korjaaja tai muu huoltotoimintaa harjoit-tava. Hyväksymisestä säädettäisiin tarkemmin asetuksella ja se rajattaisiin aluksi koskemaan ensivakauksia taikka korjauksen tai huollon yhteydessä tehtävää uusintavakauksen korvaa-vaa huoltotarkastusta. Samassa momentissa varattaisiin teknilliselle tarkastuskeskukselle

mahdollisuus peruuttaa antamansa hyväksymisen. Peruuttamisen edellytyksenä olisi, että hyväksynnän saaja ei täytä asetuksessa säädettyjä tai lupaan liitetyissä ehdoissa asetettuja vaatimuksia. Peruuttaminen olisi mahdollista myös, jos hyväksynnän saaja menettelisi olenaisesti vakaustalain tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vastaisesti.

12 a §. Aikaisemmin määriteltiin tyyppihyväksyntä osaksi vakaamista, mutta nykyisin on vakiintunut käytäntö käsitellä sitä erillisenä ja itsenäisenä toimintana. Tämän vuoksi on katsottu tarpeelliseksi ehdottaa lakiin lisättäväksi uusi 12 a §, jonka mukaan vaattavan mittamisvälineen olisi oltava teknillisen tarkastuskeskuksen hyväksymää tyyppiä ja siihen olisi hyväksynnän saaja velvollinen kiinnittämään hyväksyntää koskevat tiedot. Koska joitakin mittamisvälineitä, esimerkiksi rakenteeltaan hyvin yksinkertaista mittamisvälinettä, kuten punnusta tai yksittäiskappaleena valmistettua vaakaa, ei ole tarkoituksenmukaista tyyppihyväksyä, voitaisiin asetuksella säätää tarvittavia poikkeuksia tyyppihyväksyntävelvoitteesta. Tyyppihyväksynnästä säädettäisiin tarkemmin asetuksella. Tyyppihyväksyntä voitaisiin peruuttaa, jos mittamisvälineen tyyppi ei täytä sille asetettuja oleellisia vaatimuksia. Menettely vastaa mittamisvälineistä valmisteilla olevassa sektorisopimuksessa ja Euroopan yhteisöjen mittamisvälineitä koskevissa direktiiveissä esitettyjä periaatteita.

12 b §. Pyrkimykset poistaa kansainvälisen kaupan teknisiä esteitä merkitsevät yhä laajempaa velvollisuutta hyväksyä ulkomailla tehtyjä testaustuloksia ja tarkastuksia. Tästä syystä lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jossa viitataan kansainvälisillä sopimuksilla toteutettuihin järjestelyihin. Kyseeseen tuleva kansainvälinen sopimus on esimerkiksi eräiden Euroopan vapaakauppaliittoon kuuluvien maiden välillä solmittava mittamisvälineitä koskeva sektorisopimus. Myös Euroopan talousaluetta koskevassa sopimuksessa on asia tarkoitus järjestää.

13 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yleisesti, että mittamisväline olisi vaattava ennen lain 1 §:ssä tarkoitettuun käyttöön ottamista ja sen jälkeen määräajoin. Asetustasolle jätettäisiin määräaikoja koskevat yksityiskohdalliset säännökset.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyiseen tapaan velvollisuudesta vaata mittamisväline korjauksen jälkeen tai silloin, kun väli-

neen näyttämien poikkeaminen oikeasta havaittaisiin kulumisen, vahingoittumisen tai muun syyn vuoksi ylittävän vahvistetut virherajat. Tämä velvoite koskisi luonnollisesti myös määräaikaivakauksesta vapautettuja mittamisvälineitä. Tästä velvoitteesta säädettäisiin poikkeuksia asetuksella. Tarkoituksena on, että mittamisvälineiden korjaajat ja muut huolto-toimintaa harjoittavat voisivat korjauksen tai huollon yhteydessä tarkastaa mittamisvälineen rakenteen ja näyttämän sekä sinetöidä sen, jolloin uusintavakaus ei olisi tarpeellinen.

14 §. Pykälässä säädettäisiin, että mittamisvälineiden virherajat eli näyttämän suurimmat sallitut poikkeamat oikeasta määräisi teknillinen tarkastuskeskus. Tarkastuskeskuksen olisi määräystä antaessaan otettava huomioon kansainväliset suositukset, joita antaa esimerkiksi lakisääteisen mittaustoiminnan kansainvälinen järjestö.

3 a luku

Valvonta ja pakkokeinot

14 a §. Pykälän mukaan valvontaviranomaisena toimisi teknillinen tarkastuskeskus. Asetuksella voitaisiin myös muille viranomaisille säätää valvontatehtäviä. Kysymykseen tulisivat esimerkiksi lääninhallitukset ja 18 a §:n nojalla mahdollisesti säädettävät erityisviranomaiset.

14 b §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeudesta. Ne, joita vakaustalain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten velvoitteet koskevat, olisivat velvollisia antamaan valvontaviranomaiselle valvontaa varten tarpeelliset tiedot.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että valvontaviranomaisella olisi oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvontaa varten tarpeellisia tietoja muilta viranomaisilta, joille vakaustalassa tai sen nojalla säädetään tehtäviä. Pääasiassa tämän lain nojalla vakaukseen liittyviä tehtäviä hoitaisi teknillinen tarkastuskeskus. Lisäksi ehdotetaan 18 a §:ssä, että teknilliselle tarkastuskeskukselle vakaustalain nojalla kuuluvia tehtäviä voitaisiin soveltuvin osin erityiseen tarkoitukseen käytettävien mittamisvälineiden osalta säätää muun viranomaisen hoidettavaksi. Viranomaisista, joille lain valvontatehtävät kuuluvat, on ehdotettu säädettäväksi lain 14 a §:ssä. Kun viranomaisia toimii

eri organisaatioissa, olisi momentin säännös tarpeellinen joustavan tiedonsaannin ja valvonnan tehokkaan järjestämisen kannalta sekä siksi, ettei usean eri viranomaisen tarvitsisi pyytää valvottavalta samoja tietoja.

14 c §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valvontaviranomaisen tarkastusoikeudesta. Valvontaviranomainen saisi tehdä vakaustarkastuksia mittaamisvälineiden käyttö-, korjaus-, huolto- ja valmistuspaikoille.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että mittaamisvälineen omistaja, haltija, käyttäjä sekä valmistaja, korjaaja ja muu huoltotoimintaa harjoittava olisivat velvollisia edesauttamaan ja myötävaikuttamaan tarkastuksen sujumista. Sen vuoksi heidän olisi järjestettävä olosuhteet sellaisiksi, että tarkastus on mahdollista tehdä.

14 d §. Jotta teknillinen tarkastuskeskus voisi valvoa hyväksymiään mittaamisvälinetyppejä sekä vakaamistehtävien hoitamista varten hyväksymiään mittaamisvälineiden valmistajia, korjaajia ja muita huoltotoimintaa harjoittavia, on sen pidettävä näistä luetteloa. Myös vaattujen mittaamisvälineiden osalta voi luettelointi osoittautua tarpeelliseksi. Luettelointia koskeva säännös ehdotetaan näistä syistä otettavaksi vakaustalakiin. Luetteloiden tietosisällöstä säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

14 e §. Pykälän mukaan poliisi ja mittaamisvälineiden maahantuonnin osalta tullilaitos olisivat velvollisia antamaan virka-apua vakaustalain valvontaviranomaisille.

14 f §. Pykälässä säädettäisiin, milloin valvontaviranomainen voisi kieltää mittaamisvälineen käytön tai sen myynnin tämän lain mukaiseen käyttöön taikka rajoittaa sen käyttöä. Kiellon edellytyksenä olisi, ettei mittaamisvälineen havaita täyttävän sille vakaustalain tai sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä asetettuja oleellisia vaatimuksia. Tällaisina oleellisina vaatimuksina on esimerkiksi pidettävä mittaamisvälineille sallittuja virherajoja. Samoin voitaisiin kieltää esimerkiksi sellaisen mittaamisvälineen käyttö, jota ei ole säännösten ja määräysten mukaisesti vaattu.

14 g §. Pykälässä olisi säännös valvontaviranomaisen käytettävissä olevista pakkokeinoista. Pakkokeinona tulisi kysymykseen uhkasakko ja sillä voitaisiin tehostaa 14 b §:n 1 momentissa säädettyä tiedonantovelvollisuutta sekä 14 f §:ssä säädettyjä kieltoja ja rajoitusta.

Uhkasakon käyttämisestä päättäisi asianomainen valvontaviranomainen. Uhkasakosta olisi voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/90) säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan ei sitä, joka rikkoi hänelle määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, enää voitaisi tuomita rangaistukseen samasta teosta, vaan tällöin tulisi kysymykseen vain uhkasakkoon tuomitseminen. Säännöksellä on merkitystä silloin, kun uhkasakolla tehostettu kielto tai velvoite kohdistuisi luonnolliseen henkilöön.

14 h §. Pykälässä säädettäisiin salassapitovelvollisuudesta. Pykälän mukaan vakaustalain noudattamista valvovilla henkilöillä olisi salassapitovelvollisuus sellaisten tehtävässään saamien tietojen osalta, jotka koskevat yksityisen tai yhteisön taloudellista asemaa tai liike- tai ammattisalaisuutta taikka yksityisen henkilökohtaisia oloja. Edellä mainittuja seikkoja koskevia tietoja ei saisi antaa sivulliselle eikä myöskään käyttää yksityiseksi hyödykseen ilman asianomaisen yhteisön tai henkilön suostumusta. Salassapitovelvollisuus ei estäisi antamista toiselle valvontaviranomaiselle valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja eikä myöskään tietojen antamista syyttäjälle tai poliisille rikoksen selvittämiseksi. Salassapitovelvollisuus ei myöskään estäisi tietojen luovuttamista sellaisille viranomaisille, joilla on lakiin perustuva tiedonsaantioikeus.

15 §. Rikoslain kokonaisuudistuksen tavoitteiden mukaisesti ehdotetaan, ettei vakaustalain rikkomisesta enää seuraisi vankeusrangaistusta. Jos joku menettelisi vakaustalain vastaisesti siten, että toiminta täyttäisi myös jonkin rikoslaissa säädetyn rikoksen tunnusmerkistön, tulisi rikoslaki sovellettavaksi. Pykälän 1 momentista ehdotetaan lisäksi poistettavaksi tarpeettomana kuljetusastian virheellisen tai puutteellisen merkitsemisen rangaistavuus, koska merkitseminen on sisällytetty vakauksen määrittelyyn.

Rikoslaissa säädetyn menettämisseuraamuksen on katsottava riittävän myös vakaustalain tarpeisiin ja sen vuoksi ehdotetaan, että pykälän 3 momentti kumottaisiin.

17 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska asia ei kuulu lakisääteisen mittaamisen piiriin.

18 §. Pykälän 1 momentin poikkeuksenantovaltuus siirrettäisiin valtioneuvostolta kauppa- ja teollisuusministeriölle. Siirto perustuu hallinnon kehittämisen ministerivaliokunnan päätökseen.

18 a §. Edellä 12 ja 12 a §:ssä on vakaamiseen ja tyyppihyväksyntään liittyvät tehtävät ehdotettu kuuluviksi teknilliselle tarkastuskeskukselle. Lisäksi teknillisen tarkastuskeskuksen tehtävänä on esimerkiksi 14 §:n nojalla määrätä virherajat ja 19 §:n 2 momentin nojalla antaa vakaustarkastuksen nojalla annettua asetusta tarkentavia määräyksiä ja ohjeita. Erityiseen tarkoitukseen käytettävien mittaamisvälineiden — esimerkiksi 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen sähköenergiamittareiden — osalta voisi olla tarkoituksenmukaisempaa ja olemassa olevien voimavarojen tehokkaampaa hyödyntämistä, jos asianomainen erityisviranomaisen teknillisen tarkastuskeskuksen sijasta hoitaisi myös tällaisten mittaamisvälineiden vakaamisen ja tyyppihyväksynnän sekä muut tähän toimintaan liittyvät tehtävät. Tämän vuoksi ehdotetaan, että asetuksella olisi mahdollisuus soveltuvin osin säätää vakaustarkastuksen nojalla teknilliselle tarkastuskeskukselle kuuluvia tehtäviä muun viranomaisen hoidettavaksi.

19 §. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin teknillisen tarkastuskeskuksen normien antamista koskevan toimivallan laajuudesta. Tarkastuskeskus voisi antaa vakaustarkastuksen nojalla annettavaa asetusta tarkentavia teknisluonteisia määräyksiä ja ohjeita vaativista mittaamisvälineistä sekä vakaamisen toimittamisesta ja mittaamisvälineiden käytöstä.

20 §. Testaustulosten ja vastaavuusilmoitusten keskinäinen tunnustaminen edellyttää, että

tietoja luovutetaan ulkomaille. Esimerkiksi mittamisvälineitä koskevan sektorisopimuksen nojalla perustetulla hallinnollisella komitealla sekä ilmoitetuilla tarkastuselimillä ja sopimuksen osapuolina olevilla valtioilla on oikeus sopimuksen mukaisesti saada erilaisia tietoja mittaamisvälineistä. Teknillinen tarkastuskeskus on tarkoitettu ilmoittamaan mittamisvälineitä koskevassa sektorisopimuksessa tarkoitettuihin toimielimeksi. Oikeus tietojen luovuttamiseen on tarpeen myös sovittaessa mittaamisvälineiden tyyppihyväksyntöjen ja vakaamisen hyväksymisestä Euroopan talousaluetta koskevassa sopimuksessa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että tarkastuskeskukselle säädettäisiin oikeus antaa vastaavalle kansainväliseen sopimukseen perustuvaa tarkastustoimintaa harjoittavalle ulkomaiselle toimielimelle sekä kansainvälisille järjestöille ja sopimuksen osapuolina oleville valtioille kansainvälisen yhteistyön kannalta tarpeellisia tietoja. Henkilötietojen luovuttaminen ulkomaille tapahtuisi kuitenkin henkilötietolain (471/87) mukaisesti.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1992.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

mittayksiköistä ja mittaamisvälineiden vakaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan mittayksiköistä ja mittaamisvälineiden vakaamisesta 14 päivänä huhtikuuta 1965 annetun lain (219/65) 5—9 §, 15 §:n 3 momentti ja 17 §,

muutetaan 3 §:n 2 momentti, 4, 10, 12, 13 ja 14 § sekä 15 ja 18 §:n 1 momentti sekä *lisätään* lakiin uusi 12 a ja 12 b §, 3 a luku ja 18 a §, 19 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 20 § seuraavasti:

3 §

Asetuksella voidaan säätää, että myös sellaiset mittaamisvälineet, joita käytetään myytävissä sähköenergiaa yleiseen käyttöön, on vaattava niin kuin 3 luvussa säädetään.

4 §

Perusyksiköt ovat kansainvälisen mittayksiköjärjestelmän mukaisesti:

- 1) pituuden yksikkö metri;
- 2) massan yksikkö kilogramma;
- 3) ajan yksikkö sekunti;
- 4) sähkövirran yksikkö ampeeri;
- 5) termodynaamisen lämpötilan yksikkö kelvin;
- 6) ainemäärän yksikkö mooli; sekä
- 7) valovoiman yksikkö kandela.

Perusyksiköt määritellään tarkemmin asetuksessa.

10 §

Asetuksella säädetään 4 §:ssä mainittujen perusyksiköiden avulla määriteltävistä muista mittayksiköistä sekä perusyksiköiden ja muiden mittayksiköiden kerrannaisista.

Asetuksella säädetään aika- ja lämpötilasteikoista.

12 §

Mittaamisvälineen vakaamisella tarkoitetaan toimitusta, jossa välineen rakenne ja näyttämät tarkastetaan, väline hyväksytään ja siihen kiinnitetään hyväksymistä osoittava merkki.

Mittaamisvälineen vakaa teknillinen tarkastuskeskus taikka sen hyväksymä mittaamisvälineiden valmistaja, korjaaja tai muu huoltotoimintaa harjoittava. Hyväksymisestä säädetään tarkemmin asetuksella. Teknillinen tarkastus-

keskus voi peruuttaa antamansa hyväksymisen määräajaksi tai kokonaan, jos hyväksynnän saaja ei täytä asetuksessa säädettyjä tai lupaan liitetyissä ehdoissa asetettuja vaatimuksia taikka menettelee olennaisesti tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vastaisesti.

12 a §

Vaattavan mittaamisvälineen on asetuksessa säädetyn poikkeuksin oltava teknillisen tarkastuskeskuksen hyväksymää tyyppiä, ja siihen on hyväksynnän saaja velvollinen kiinnittämään tyyppihyväksyntää koskevat tiedot. Tyyppihyväksynnästä säädetään tarkemmin asetuksella. Tyyppihyväksyntä voidaan peruuttaa, jos havaitaan, ettei mittaamisvälineen hyväksytty tyyppi täytä sille asetettuja oleellisia vaatimuksia.

12 b §

Sen estämättä, mitä 12 ja 12 a §:ssä säädetään, ovat Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten nojalla ulkomailla tehtyt tyyppihyväksynät ja vakaamiset Suomessa voimassa sen mukaan kuin siitä on sovittu.

13 §

Mittaamisväline on vaattava ennen sen ottamista 1 §:ssä tarkoitettuun käyttöön ja sen jälkeen määräajoin. Määräajoista säädetään tarkemmin asetuksella.

Jos mittaamisvälinettä on korjattu tai sen näyttämien poikkeaminen oikeasta havaitaan kulumisen, vahingoittumisen tai muun syyn vuoksi ylittävän vahvistetut virherajat, on väline, jollei asetuksella toisin säädetä, vaattava uudelleen siitä riippumatta, milloin se on viimeksi vaattu.

14 §

Virherajat eli ne näyttämien suurimmat poikkeamat oikeasta, jotka mittaamisvälineelle sallitaan käytettäessä sitä 1 §:ssä tarkoitettuun mittaamiseen, määrää teknillinen tarkastuskeskus ottaen huomioon kansainväliset suositukset.

3 a luku

Valvonta ja pakkokeinot

14 a §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat teknillinen tarkastuskeskus ja muut asetuksessa tarkemmin säädettyvät valvontaviranomaiset.

14 b §

Valvontaviranomaisella on oikeus saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot mittaamisvälineen omistajalta, haltijalta ja käyttäjältä sekä muulta, jota tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten velvoitteet koskevat.

Valvontaviranomaisella on myös salassapitosäännösten estämättä oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja toiselta viranomaiselta, jolle on tässä laissa tai sen nojalla säädetty tehtäviä.

14 c §

Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi tarvittavia tarkastuksia paikoissa, joissa mittaamisvälinettä käytetään, korjataan, huolletaan tai valmistetaan.

Mittaamisvälineen omistaja, haltija ja käyttäjä sekä valmistaja, korjaaja ja muu huolto toimintaa harjoittava ovat velvollisia järjestämään olosuhteet sellaisiksi, että tarkastus voidaan tehdä.

14 d §

Teknillinen tarkastuskeskus pitää luetteloa hyväksymistään mittaamisvälinetyypeistä sekä vakaustehtävien hoitamista varten hyväksymistään mittaamisvälineiden valmistajista, korjaajista ja muista huoltotoimintaa harjoittavista.

Teknillinen tarkastuskeskus voi pitää luetteloa vaatuista mittaamisvälineistä.

Luetteloiden tietosisällöstä säädetään tarkemmin asetuksella.

14 e §

Poliisi ja mittaamisvälineiden maahantuonnin osalta tullilaitos on velvollinen antamaan virka-apua tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.

14 f §

Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan, että mittaamisväline ei täytä tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä asetettuja oleellisia vaatimuksia, voi valvontaviranomainen joko kieltää välineen käytön tai rajoittaa sen käyttöä. Vastaavissa tilanteissa viranomainen voi myös kieltää välineen myynnin tämän lain mukaiseen käyttöön.

14 g §

Valvontaviranomainen voi asettaa 14 b §:n 1 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden sekä 14 f §:ssä säädettyjen kieltojen ja rajoitusten tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta on voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/90) säädetään.

Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltä tai velvoitetta, ei voida tuomita rangaistukseen samasta teosta.

14 h §

Joka tämän lain noudattamista valvoessaan on saanut tietoja jonkun taloudellisesta asemasta tai liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista, ei saa ilman asianomaisen suostumusta sivulliselle ilmaista eikä käyttää yksityiseksi hyödykseen näin saamiaan tietoja.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei estä tietojen antamista 14 b §:n 2 momentin mukaisesti eikä tietojen antamista syyttäjälle tai poliisille rikoksen selvittämiseksi. Tietoja voidaan 1 momentin estämättä luovuttaa myös muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada tässä laissa tarkoitettuja salassapidettäviä tietoja.

15 §

Joka yleisessä kaupassa tai liikkeessä, yleisellä myyntipaikalla tai julkisessa toiminnassa

määrätessään taloudellisen edun mitan mukaan käyttää mittaamisvälinettä, joka lain mukaan ei ole luvallinen tai jota ei ole tämän lain mukaisesti vaattu, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *laittoman mitan käyttämisestä* sakoon.

18 §

Asetuksella voidaan säätää, että määrätyn laisten tavaroiden kaupassa tai muussa erityistä laatua olevassa toiminnassa, erittäinkin ulkomaankaupassa, mittaaminen saa perustua muihinkin kuin 2 luvussa mainittuihin perusyksiköihin, sekä määrätä poikkeuksia siitä, mitä 3 §:ssä on säädetty. Yksityisessä tapauksessa voi tällaisen poikkeuksen myöntää kauppa- ja teollisuusministeriö.

18 a §

Erityiseen tarkoitukseen käytettävien mittaamisvälineiden osalta voidaan asetuksella säätää, että tässä laissa teknilliselle tarkastuskeskukselle säädettyjä tehtäviä hoitaa soveltuvin

osin muu viranomainen kuin teknillinen tarkastuskeskus.

19 §

Teknillinen tarkastuskeskus voi antaa tämän lain nojalla annettua asetusta tarkentavia määräyksiä ja ohjeita niistä mittaamisvälineistä, jotka on vaattava, sekä vakaamisen toimittamisesta ja mittaamisvälineiden käytöstä.

20 §

Teknillinen tarkastuskeskus saa antaa kansainvälisen yhteistyön kannalta tarpeellisia tietoja vastaavalle kansainväliseen sopimukseen perustuvaa tarkastustoimintaa harjoittavalle ulkomaiselle toimielimelle, kansainvälisille järjestöille ja sopimuksen osapuolena olevalle valtiolle. Luovutettaessa henkilötietoja ulkomaille on noudatettava, mitä henkilörekisterilaissa (471/87) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 14 päivänä helmikuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Kauppa- ja teollisuusministeri *Kauko Juhantalo*

Laki

mittayksiköistä ja mittaamisvälineiden vakaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan mittayksiköistä ja mittaamisvälineiden vakaamisesta 14 päivänä huhtikuuta 1965 annetun lain (219/65) 5—9 §, 15 §:n 3 momentti ja 17 §,

muutetaan 3 §:n 2 momentti, 4, 10, 12, 13 ja 14 § sekä 15 ja 18 §:n 1 momentti sekä lisätään lakiin uusi 12 a ja 12 b §, 3 a luku ja 18 a §, 19 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 20 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Sellaisen tavaran paljous, joka toimitetaan kuljetusastiassa saadaa kuitenkin määrätä astian ilmoitetun tilavuuden mukaan, jos astia on tämän lain mukaisella tavalla merkitty.

Asetuksella voidaan säätää, että myös sellaiset mittaamisvälineet, joita käytetään myytessä sähköenergiaa yleiseen käyttöön, on vaattava niin kuin 3 luvussa säädetään.

4 §

Pituuden perusyksikkö on metri, sellaisena kuin sen on määritellyt Pariisissa vuonna 1960 pidetty yhdestoista yleinen paino- ja mittakonferenssi.

4 §

Perusyksiköt ovat kansainvälisen mittayksiköjärjestelmän mukaisesti:

- 1) pituuden yksikkö metri;
- 2) massan yksikkö kilogramma;
- 3) ajan yksikkö sekunti;
- 4) sähkövirran yksikkö ampeeri;
- 5) termodynaamisen lämpötilan yksikkö kelvin;
- 6) ainemäärän yksikkö mooli; sekä
- 7) valovoiman yksikkö kandela.

Perusyksiköt määritellään tarkemmin asetuksessa.

5 §

Massan perusyksikkö on kilogramma, sellaisena kuin sen on määritellyt Pariisissa vuonna 1889 pidetty ensimmäinen yleinen paino- ja mittakonferenssi.

(kumotaan)

6 §

Ajan perusyksikkö on sekunti, sellaisena kuin sen on määritellyt Pariisissa vuonna 1960 pidetty yhdestoista yleinen paino- ja mittakonferenssi.

(kumotaan)

7 §

Sähkövirran voimakkuuden perusyksikkö on ampeeri, sellaisena kuin sen on määritellyt Pa-

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

riisissa vuonna 1948 pidetty yhdeksäs yleinen paino- ja mittakonferenssi.

8 §

Lämpötilan perusasteikko on Kelvin-asteikko, sellaisena kuin sen on määritellyt Pariisissa vuonna 1954 pidetty kymmenes yleinen paino- ja mittakonferenssi.

(kumotaan)

9 §

Valovoiman perusyksikkö on kandela, sellaisena kuin sen on määritellyt Pariisissa vuonna 1948 pidetty yhdeksäs yleinen paino- ja mittakonferenssi.

(kumotaan)

10 §

Tarkemmat säännökset mittaamisessa käytettävistä edellä 4—9 §:ssä mainittujen perusyksiköiden avulla määriteltävistä muista mittayksiköistä sekä niiden kerrannaisista ja jaannaisista annetaan asetuksella.

10 §

Asetuksella säädetään 4 §:ssä mainittujen perusyksiköiden avulla määriteltävistä muista mittayksiköistä sekä perusyksiköiden ja muiden mittayksiköiden kerrannaisista.

Asetuksella säädetään aika- ja lämpötila-asteikoista.

12 §

Mittaamisvälineiden vakaamisella tarkoitetaan asianomaisen viranomaisen suorittamaa toimitusta, jossa välineen rakenne ja osoitukset tarkastetaan sekä väline hyväksytään ja varustetaan säädetyllä vakausleimalla. Mittaamisväline saadaan vaata täsmävälineenä, jos se täyttää sellaiselle välineelle asetetut erityiset vaatimukset.

12 §

Mittaamisvälineiden vakaamisella tarkoitetaan toimitusta, jossa välineen rakenne ja näyttämät tarkastetaan, väline hyväksytään ja siihen kiinnitetään hyväksymistä osoittava merkki.

Kuljetusastian merkitsemisellä tarkoitetaan asianomaisen viranomaisen suorittamaa toimitusta, jossa astian rakenne tarkastetaan ja hyväksytään, sen tilavuus mitataan ja astia varustetaan tilavuusmerkinnällä sekä säädetyllä merkitsemisleimalla.

Mittaamisvälineet vakaa teknillinen tarkastuskeskus taikka sen hyväksymä mittaamisvälineiden valmistaja, korjaaja tai muu huoltotoimintaa harjoittava. Hyväksymisestä säädetään tarkemmin asetuksella. Teknillinen tarkastuskeskus voi peruuttaa antamansa hyväksymisen määräajaksi tai kokonaan, jos hyväksynnän saaja ei täytä asetuksessa säädetyistä tai lupaan liitetyissä ehdoissa asetettuja vaatimuksia taikka menettelee olennaisesti tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vastaisesti.

12 a §

Vaattavan mittaamisvälineen on asetuksessa säädetyin poikkeuksin oltava teknillinen tarkastuskeskuksen hyväksymä tyyppiä, ja siihen on hyväksynnän saaja velvollinen kiinnittämään tyyppihyväksyntää koskevat tiedot. Tyyppihyväksynnästä säädetään tarkemmin asetuksella. Tyyppihyväksyntä voidaan peruuttaa, jos havaitaan, ettei mittaamisvälineen hyväksytty tyyppi täytä sille asetettuja oleellisia vaatimuksia.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

Mittaamisvälineen on oltava vaattu ennen kuin se otetaan 1 §:ssä tarkoitettuun käyttöön. Sen jälkeen se on vaattava uudelleen ennen elokuun loppua kolmantena vuonna, lämpömittari ja kiintonaainen mittasäiliö kuitenkin kuudentena vuonna sen kalenterivuoden jälkeen, jolloin väline viimeksi vaattiin.

Jos mittaamisvälinettä on korjattu tai sen osoitusten poikkeaminen oikeasta havaitaan kulumisen tai vahingoittumisen vuoksi ylittävän vahvistetut virherajat, on väline vaattava uudelleen siitä riippumatta, milloin se on viimeksi vaattu.

Kuljetusastia on merkittävä uudelleen ennen elokuun loppua kolmantena vuonna sen kalenterivuoden jälkeen, jolloin astia viimeksi merkittiin.

Jos kuljetusastian vahingoittumisen takia syntyy epävarmuutta siitä, onko sen tilavuus enää merkinnän mukainen, on astia merkittävä uudelleen siitä riippumatta, milloin se on viimeksi merkitty.

14 §

Tarkemmat säännökset niistä mittaamisvälineistä, joita saadaan vaata, sekä virherajat eli ne osoitusten suurimmat poikkeamat oikeasta, jotka mittaamisvälineille sallitaan käytettäessä niitä 1 §:ssä tarkoitettuun mittaamiseen, samoin kuin säännökset mittaamisvälineen vakaamisen ja kuljetusastian merkitsemisen toimittamisesta annetaan asetuksella.

Mittaamisvälineiden vakaamisesta ja kuljetusastioiden merkitsemisestä sekä muista vakausviranomaisen virkatoimista on suoritettava maksuja, jotka määrätään eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavien maksujen perusteista 17 päivänä lokakuuta 1942 annetussa laissa (806/42) säädettyjen yleisten perusteiden mukaan. Tarkemmat säännökset mainituista maksuista annetaan asetuksella.

12 b §

Sen estämättä, mitä 12 ja 12 a §:ssä säädetään, ovat Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten nojalla ulkomailla tehdyt tyyppihyväksynyt ja vakaamiset Suomessa voimassa sen mukaan kuin siitä on sovittu.

13 §

Mittaamisväline on vaattava ennen sen ottamista 1 §:ssä tarkoitettuun käyttöön ja sen jälkeen määräajoin. Määräajoista säädetään tarkemmin asetuksella.

Jos mittaamisvälinettä on korjattu tai sen näyttämien poikkeaminen oikeasta havaitaan kulumisen, vahingoittumisen tai muun syyn vuoksi ylittävän vahvistetut virherajat, on väline, jollei asetuksella toisin säädetä, vaattava uudelleen siitä riippumatta, milloin se on viimeksi vaattu.

(3 mom. jää pois)

(4 mom. jää pois)

14 §

Virherajat eli ne näyttämien suurimmat poikkeamat oikeasta, jotka mittaamisvälineelle sallitaan käytettäessä sitä 1 §:ssä tarkoitettuun mittaamiseen, määrää teknillinen tarkastuskeskus ottaen huomioon kansainväliset suositukset.

(2 mom. jää pois)

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 a luku

Valvonta ja pakkokeinot

14 a §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat teknillinen tarkastuskeskus ja muut asetuksessa tarkemmin säädettävät valvontaviranomaiset.

14 b §

Valvontaviranomaisella on oikeus saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot mittaamisvälineen omistajalta, haltijalta ja käyttäjältä sekä muulta, jota tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten velvoitteet koskevat.

Valvontaviranomaisella on myös salassapitosäännösten estämättä oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia tietoja toiselta viranomaiselta, jolle on tässä laissa tai sen nojalla säädetty tehtäviä.

14 c §

Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi tarvittavia tarkastuksia paikoissa, joissa mittaamisvälinettä käytetään, säilytetään, korjataan, huolletaan tai valmistetaan.

Mittaamisvälineen omistaja, haltija ja käyttäjä sekä valmistaja, korjaaja ja muu huoltotoimintaa harjoittava ovat velvollisia järjestämään olosuhteet sellaisiksi, että tarkastus voidaan tehdä.

14 d §

Teknillinen tarkastuskeskus pitää luetteloa hyväksymistään mittaamisvälinetyypeistä sekä vakaustehtävien hoitamista varten hyväksymistään mittaamisvälineiden valmistajista, korjaajista ja muista huoltotoimintaa harjoittavista.

Teknillinen tarkastuskeskus voi pitää luetteloa vaatuista mittaamisvälineistä.

Luetteloiden tietosisällöstä säädetään tarkemmin asetuksella.

14 e §

Poliisi ja mittaamisvälineiden maahantuonnin osalta tullilaitos on velvollinen antamaan virkapua tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 f §

Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan, että mittaamisväline ei täytä tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä asetettuja oleellisia vaatimuksia, voi valvontaviranomainen joko kieltää välineen käytön tai rajoittaa sen käyttöä. Vastaavissa tilanteissa viranomainen voi myös kieltää välineen myynnin tämän lain mukaiseen käyttöön.

14 g §

Valvontaviranomainen voi asettaa 14 b §:n 1 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden ja 14 f §:ssä säädettyjen kieltojen ja rajoituksen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta on voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/90) säädetään.

Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai veloitetta, ei voida tuomita rangaistukseen samasta teosta.

14 h §

Joka tämän lain noudattamista valvoessaan on saanut tietoja jonkun taloudellisesta asemasta tai liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista, ei saa ilman asianomaisen suostumusta sivulliselle ilmaista eikä yksityiseksi hyödykseen käyttää näin saamiaan tietoja.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei estä tietojen antamista 14 b §:n 2 momentin mukaisesti eikä tietojen antamista syyttäjälle tai poliisille rikoksen selvittämiseksi. Tietoja voidaan 1 momentin estämättä luovuttaa myös muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada tässä laissa tarkoitettuja salassapidettäviä tietoja.

15 §

Joka yleisessä kaupassa tai liikkeessä, yleisellä myyntipaikalla tai julkisessa toiminnassa määrätessään taloudellisen edun mitan mukaan käyttää mittaamisvälinettä tai kuljetusastiaa, joka lain mukaan ei ole luvallinen taikka jota ei ole tämän lain mukaisesti vaattu tai merkitty, tuomittakoon, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, laittoman mitan käyttämisestä sakkoon tai enintään kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen.

Rikoksentehtijä sekä se, jonka puolesta tai hyväksi hän on toiminut, voidaan tuomita menettämään laittomasti käytetty mittaamisväline

15 §

Joka yleisessä kaupassa tai liikkeessä, yleisellä myyntipaikalla tai julkisessa toiminnassa määrätessään taloudellisen edun mitan mukaan käyttää mittaamisvälinettä, joka lain mukaan ei ole luvallinen taikka jota ei ole tämän lain mukaisesti vaattu, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, laittoman mitan käyttämisestä sakkoon.

(3 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

tai kuljetusväline taikka sen arvo joko kokonaan tai osaksi, mikäli rikoksen laatu antaa siihen aiheutta.

17 §

Valmiissa vähittäismyyntipäälyksessä ulkomailta maahan tuotuja tarvikkeita saadaan pitää kaupan sen estämättä mitä tässä laissa on säädetty.

18 §

Asetuksella voidaan säätää, että määrätynlaisten tavaroiden kaupassa tai muussa erityistä laatua olevassa toiminnassa, erittäinkin ulkomaankaupassa, mittaaminen saa perustua muihinkin kuin 2 luvussa mainittuihin perusyksiköihin, sekä määrätä poikkeuksia siitä, mitä 3 §:ssä on säädetty. Yksityisessä tapauksessa voi tällaisen poikkeuksen myöntää valtioneuvosto.

Ehdotus

17 §

(kumotaan)

18 §

Asetuksella voidaan säätää, että määrätynlaisten tavaroiden kaupassa tai muussa erityistä laatua olevassa toiminnassa, erittäinkin ulkomaankaupassa, mittaaminen saa perustua muihinkin kuin 2 luvussa mainittuihin perusyksiköihin, sekä määrätä poikkeuksia siitä, mitä 3 §:ssä on säädetty. Yksityisessä tapauksessa voi tällaisen poikkeuksen myöntää *kauppa- ja teollisuusministeriö*.

18 a §

Erityiseen tarkoitukseen käytettävien mittausvälineiden osalta voidaan asetuksella säätää, että tässä laissa teknilliselle tarkastuskeskukselle säädettyjä tehtäviä hoitaa soveltuvin osin muu viranomainen kuin teknillinen tarkastuskeskus.

19 §

Teknillinen tarkastuskeskus voi antaa tämän lain nojalla annettua asetusta tarkentavia määräyksiä ja ohjeita niistä mittaamisvälineistä, jotka on vaattava, sekä vakaamisen toimittamisesta ja mittaamisvälineiden käytöstä.

20 §

Teknillinen tarkastuskeskus saa antaa kansainvälisen yhteistyön kannalta tarpeellisia tietoja vastaavalle kansainväliseen sopimukseen perustuvaa tarkastustoimintaa harjoittavalle ulkomaiselle toimielimelle, kansainvälisille järjestöille ja sopimuksen osapuolena olevalle valtiolle. Luovutettaessa henkilötietoja ulkomaille on noudatettava, mitä henkilörekisterilaissa (471/87) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanoon edellyttämiin toimenpiteisiin.